

HISTORIK

Papperstillverkningen har gamla anor i Alstermo. 1804 gick ägarna till hemmanet Södra Rås samman för att utröna hur man på bästa sätt skulle kunna utnyttja det vattenfall i Alsterån som man hade på sin mark.¹ En av ägarna, byggmästare Joh. Bergström, uppförde ett pappersbruk vid platsen för den nuvarande dammen.²

Efter en period av skiftande ägoförhållanden övertogs Alstermo vattenfall och byggnader av grosshandlare Carl Magnus Norman från Stockholm år 1871. Från detta år kan Alstermo Bruks egentliga tillkomst räknas. Norman lät om- och tillbygga de gamla fabriksbyggnaderna till cellulosa-fabrik. Redan år 1874 tvingades dock Norman gå i konkurs, och driften vid bruket lades ned. Två år senare inköptes bruket av kommissarien Arehn, som i sin tur sålde det vidare år 1881 till grosshandlare Wilhelm H. Kempe i Stockholm. Under tiden som verksamheten låg vilande vid fabriken, hade jordbruket fått en ny arrendator 1879. Det var Gustaf Bernhard Slettengren, tidigare inspektor i Alsterfors, som sedermera kom att tjäna som förvaltare vid bruket fram till sin död 1913.

Under den tid som Kempe ägde fabriken bedrevs ingen tillverkning i någon större skala. Efter Kempes död 1892 såldes bruket till ryttmästare B.W. Lundin, som tre år senare överlät företaget till det år 1893 bildade Alstermo Bruks AB. Lundin blev företagets förste VD och disponent. Huvudkontoret förlades till Stockholm. Bruket erhöll snabbt ett gott anseende, och tilldelades medaljer vid olika utställningar redan i slutet av 1800-talet. Vid världsutställningen i Paris 1900 belönades företaget med en guldmedalj. Den huvudsakliga tillverkningen bestod vid denna tid av kartong- och bokbindarepapp, konstläderpapp samt gyllenlädertapeter.

¹ Alstermo blev det vedertagna namnet först i samband med laga skiftet 1844-1846.

² Uppgifterna i historiken bygger på Sven Englén: Alstermo Bruks historia, 1985.

Åren kring sekelskiftet innebar såväl positiva som negativa erfarenheter för företaget. På den positiva sidan hörde de förbättrade kommunikationerna. 1899 öppnades bansträckan Målerås-Kosta, och transporterna underlättades ytterligare av den landsväg som tillkom ungefär vid samma tid. Åren kring sekelskiftet var företaget emellertid också involverat i en omfattande juridisk process, den s.k. Mindus-processen. Denna process avgjordes definitivt i högsta instans i Tyskland i mars 1906, och utslaget blev till nackdel för Alstermo Bruks AB.

Processen var en stor motgång för Lundin, som åsamkades svåra ekonomiska förluster. 1901 avgick han som VD, och efterträddes av Gustaf Danielsson, chef för AB Papyrus. I samband med detta flyttades huvudkontoret till Mölndal. Under den nya ledningen vidtogs flera förändringar. 1904 inköptes kartonagemaskiner, och man började nu förädlingen av materialet på plats. Ett par år senare var bruket självförsörjande i fråga om råmaterial av cellulosa och slipmassa.

1915 vidtogs återigen en mängd förändringar. Alla byggnaderna vid den övre dammen revs, och den nedre fabriken byggdes ut. Fyra år senare övertogs ledningen för företaget av Grubbens & Co AB i Stockholm, och efter detta kom huvudkontoret efter hand att flyttas över till Alstermo. Under den nya ledningen påbörjades tillverkningen av reseffekter 1922.

En omfattande rationaliseringsprocess påbörjades 1931. Ett värdefullt nytillskott var fabrikationen av matrispapp, som var en nödvändighet för tidningstryckerierna.³ Fabriken utvecklades nu snabbt till att bli Skandinavians ledande företag i reseffektbranschen. Mitt i denna framgångsrika period drabbades dock företaget av en katastrof. Natten till den 15 april 1935 brann hela fabriken ned till grunden. Återuppbyggnaden påbörjades dock snabbt, och redan efter ett halvår stod den nya reseffektfabriken färdig. Rörelsen övertogs år 1944 av Inlands AB. Detta invercade dock inte på driften i någon större utsträckning.

1960 tog man det första steget mot en automatiserad tillverkning i pappfabriken. Tre år senare skedde en omfattande tillbyggnad av fabriken. 1968 genomfördes en utbyggnad av pappmaskinsalen, och en tillbyggnad av reseffektfabriken. I slutet av 1960-talet var lönsamheten emellertid på stark nedgång, och under andra halvåret 1969 avvecklades AB Industripapps produktion. Även reseffektfabriken drogs med stora problem vid denna tid. 1970 försåldes samtliga maskiner och inventarier till Munkedals AB. En samordning skedde nu med det tidigare under året av Munkdals inköpta Lagerfors Bruk AB. Samma år bildades Lagerfors-Alstermo AB. Alstermo AB kom hädanefter att endast driva reseffektfabriken.

Lagerfors-Alstermo AB, upphörde officiellt 1978, och i samband med

³ Denna tillverkning kom att bli av stor betydelse under krigsåren. På grund av de inskränkta importmöjligheterna blev landets tidningar i stor utsträckning beroende av matrispapper från Alstermo Bruk AB.

detta bildades Alstermo Fiber AB, med huvudkontor i Djupafors. Trots omfattande problem med rationaliseringsprocessen hade den helautomatis- ka produktionen nått sin fulla utbyggnad redan 1973. Det dröjde dock till 1980 innan produktionen löpte normalt. Årsskiftet 1986 slogs Alstermo AB och Alstermo Fiber AB samman till ett företag.

För produktionen av reseffekter bildades 1/1 1984 Svenska Suitcase AB, och i oktober samma år träffades avtal om att detta företag skulle svara för all tillverkning och försäljning av väskor. Redan våren följande år gick dock detta företag i konkurs, och väsktillverkningen övertogs av AB Målerås Läderindustri, som övertog såväl märket Pegasus som företagets välkända slogan "Resans A och O – Alstermo".